

EURÓPAI PARLAMENT

2004

2009

Plenárisülés-dokumentum

A6-0455/2008

20.11.2008

JELENTÉS

az egész életen át tartó tanulásnak a tudás, a kreativitás és az innováció fejlesztése érdekében történő megvalósításáról – az „Oktatás és képzés 2010” munkaprogram megvalósításáról
(2008/2102(INI))

Kulturális és Oktatási Bizottság

Előadó: Ljudmila Novak

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS.....	11
VÉLEMÉNY A NŐJOGI ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉGI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL	16
A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE	19

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az egész életen át tartó tanulásnak a tudás, a kreativitás és az innováció fejlesztése érdekében történő megvalósításáról – az „Oktatás és képzés 2010” munkaprogram megvalósításáról (2008/2102(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az EK-Szerződés 149. és 150. cikkére,
- tekintettel a Bizottság „Az egész életen át tartó tanulás megvalósítása a tudás, a kreativitás és az innováció fejlesztése érdekében. A Tanács és a Bizottság 2008. évi közös időközi jelentése az »Oktatás és képzés 2010« munkaprogram megvalósításáról” című 2007. november 12-i közleményére (COM(2007)0703), valamint a Bizottság ehhez csatolt személyzeti munkadokumentumára (SEC(2007)1484),
- tekintettel az európai oktatási és képzési rendszerek célkitűzéseinek nyomon követéséről szóló részletes munkaprogramjára¹, valamint e program végrehajtásának előrehaladásáról szóló közös időközi jelentésre,
- tekintettel az oktatásról és képzésről mint a lisszaboni stratégia egyik fő hajtóerejéről szóló, 2007. november 15-i tanácsi állásfoglalásra²,
- tekintettel az egész életen át tartó tanulás terén cselekvési program létrehozásáról szóló 2006. november 15-i 1720/2006/EK európai parlamenti és tanácsi határozatra³,
- tekintettel a Tanács az új munkahelyekhez szükséges új készségekről szóló, 2007. november 15-i állásfoglalására⁴,
- tekintettel „Az oktatási és képzési politika és gyakorlat egyre inkább tudásalapúvá tétele” című 2007. augusztus 28-i bizottsági személyzeti munkadokumentumra (SEC(2007)1098),
- tekintettel az egész életen át tartó tanulás európai képesítési keretrendszerének létrehozásáról szóló, 2008. április 23-i európai parlamenti és tanácsi ajánlásra⁵,
- tekintettel a felsőoktatás terén a minőségbiztosítással kapcsolatos további európai együttműködésről szóló, 2006. február 15-i európai parlamenti és tanácsi ajánlásra⁶,
- tekintettel az európai mobilitásminőségi chartára⁷,
- tekintettel 2007. november 13-i állásfoglalására a sport szerepéről az oktatásban¹,

---

¹ HL C 142., 2002.6.14., 1. o.

² HL C 300., 2007.12.12., 1. o.

³ HL L 327., 2006.11.24., 45. o.

⁴ HL C 290., 2007.12.4., 1. o.

⁵ HL C 111., 2008.5.6., 1. o.

⁶ HL L 64., 2006.3.4., 60. o.

⁷ HL L 394., 2006.12.30., 5. o.

- tekintettel az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló, 2006. december 18-i európai parlamenti és tanácsi ajánlásra²,
  - tekintettel „A felnőttkori tanulásról. Tanulni sohasem késő” című, 2008. január 16-i állásfoglalására³,
  - tekintettel a bolognai folyamatról és a diákok mobilitásáról szóló, 2008. szeptember 23-i állásfoglalására⁴,
  - tekintettel a tanárképzés minőségének javításáról szóló 2008. szeptember 23-i állásfoglalására⁵,
  - tekintettel az Európai Tanács 2008. március 13–14-i ülésének elnökségi következtetéseire,
  - tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
  - tekintettel a Kulturális és Oktatási Bizottság jelentésére és a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság véleményére (A6-0455/2008),
- A. mivel 2010-ig az Európai Uniónak világszinten vezető szerepet kell elérnie az oktatási és szakképzési rendszerek tekintetében, ugyanis a lisszaboni folyamat további előrehaladása szempontjából az ilyen rendszerek életbevágóan fontosak,
- B. mivel az egyetemek autonómiájának növelése és elszámoltathatóságának javítása terén előrelépés történt, és mivel fokozni kell az e téren számukra nyújtott támogatást,
- C. mivel az oktatási és képzési rendszereknek biztosítaniuk kell a férfiak és nők közötti esélyegyenlőséget,
- D. mivel az európai munkaerőpiacokon a nők és a férfiak közötti egyenlőtlenségek felszámolását, nevezetesen 2010-ig a nők 60%-os foglalkoztatási arányát célul kitűző lisszaboni stratégia sikere szempontjából elengedhetetlen, hogy a képzési és oktatási szakpolitika kiterjedjen a nemek közötti egyenlőségre,
- E. mivel a tagállamoknak együttműködés és a bevált gyakorlatok cseréje révén tovább kell folytatniuk országos oktatási és szakképzési rendszereik reformját,
- F. mivel az egész életen át tartó tanulásnak az Európai Parlament és a Tanács által jóváhagyott, összefüggő és átfogó stratégiáit és eszközeit a lisszaboni célkitűzések elérése és a tudásháromszög erősítése érdekében következetesen alkalmazni kell,
- G. mivel Európának magasabb szintű szaktudásra van szüksége, és mivel a kreativitást és innovációt az oktatás és képzés minden szintjén elő kell segíteni,
- H. mivel a környezetismeret és társadalomtudomány területén a jövőben szükséges

---

¹ HL C 282. E, 2008.11.6., 131. o.

² HL L 394., 2006.12.30., 10. o.

³ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0013.

⁴ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0423.

⁵ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0422.

szaktudást illetően előre kell gondolkodni, például azáltal, hogy az éghajlatváltozást és az egyéb környezetvédelmi kérdéseket minden tanulási módban érintjük,

- I. mivel a tananyagoknak elő kell segíteniük a diákok egyéni fejlődését azáltal, hogy magukban foglalják az emberi jogok és az európai értékek oktatását,
- J. mivel fontos európai szintű politikai célnak tekintendő az oktatási és képzési rendszerek minősége és hatékonysága, illetve az, hogy a polgárok számára elérhetőek legyenek,
- K. mivel az oktatásnak és szakképzésnek mindig tekintettel kell lennie a helyi és regionális lehetőségekre, sajátosságokra és igényekre,
  1. üdvözli a Bizottság fent említett, 2007. november 12-i közleményét, valamint az abban részletezett előrelépéseket;
  2. megjegyzi, hogy az oktatás és szakképzés terén tett fellépéseket következetesen alá kell támasztani társadalmi-gazdasági jellegű kiegészítő intézkedésekkel az európai polgárok általános életszínvonalának emelése érdekében;
  3. hangsúlyozza, hogy integrálni kell a bevándorlókat és kisebbségeket (különösen a romákat), és támogatni kell a sajátos igényekkel bíró csoportok (főleg a fogyatékkal élők és az idősebbek) beilleszkedését az oktatás minden szintjén és területén; úgy véli, hogy még több segítséget kell nyújtani a bevándorlóknak, az etnikai kisebbségeket és romákat pedig olyan képzett szakembereknek kell támogatniuk, akik ugyanahhoz a kisebbséghez tartoznak vagy legalább beszélnek annak nyelvét;
  4. hangsúlyozza a testnevelés jelentőségét az oktatás és képzés terén, és azt, hogy a sportnak különleges jelentőséget kell tulajdonítani, például a testnevelésórák és a sport valamennyi oktatási formájának fellendítésével, az iskola-előkészítő szakasztól az egyetemig, és szorgalmazza, hogy a tanterv legalább heti három testnevelésórát tartalmazzon, illetve, hogy az iskolák kapjanak támogatást ennek az előírt minimális óraszámnak a lehetőség szerinti túllépésére;
  5. hangsúlyozza a családok és a társadalmi háttér alapvető szerepét az oktatás és képzés minden szempontjából;
  6. megjegyzi, hogy az oktatás mind a nők, mind a férfiak társadalmi és személyes fejlődéséhez nélkülözhetetlen; ezért hangsúlyozza az oktatás és a képzés mint a nők és férfiak közötti egyenlőség előmozdításának alapvető eszköze támogatásának fontosságát;
  7. sajnálja, hogy az oktatási rendszerek nem ösztönzik jobban a nőket olyan tanulmányi és szakképzési területekre való belépésre, ahol hagyományosan túlsúlyban vannak a férfiak, és fordítva; üdvözli a nemek közötti egyenlőséget előmozdító intézkedéseket, és sürgeti a tagállamokat, hogy kínáljanak a nők részére minél változatosabb szakmai orientációs programokat, és ezeket követően támogatást a munkaerőpiacon való elhelyezkedéshez;
  8. hangsúlyozza, hogy a jó minőségű oktatás és az egész életen át tartó tanulás terén az esélyek tekintetében a férfiak és nők között tapasztalható egyenlőtlenségek sokkal kiélezettebbek a szigeti régiókban, illetve a földrajzi vagy szociális hátrányokkal küzdő régiókban; kéri ezért, hogy a regionális politikán belül fektessenek nagyobb hangsúlyt az

oktatáshoz kapcsolódó kezdeményezésekre;

9. megjegyzi, hogy bizonyos tanulmányi területeken, minden szinten, valamint a kutatási ágazatban megfigyelhető a nők tartós alulreprezentáltsága; a helyzet orvoslására gyakorlati és pozitív lépések megtételét ösztönzi ezért;
10. megjegyzi, hogy a tanulmányaikat megszakító diákok, különösen a fiatal anyák diszkriminációnak lehetnek kitéve, és rugalmasabb megközelítés elfogadására szólít fel a tanulmányok, illetve a képzés szülés utáni folytatásának, valamint a tanulás és a szakmai, illetve a családi élet összehangolásának megkönnyítése érdekében;
11. megjegyzi, hogy a tananyagok és a tanítás színvonalát átfogó jelleggel javítani kell, valamint erősíteni kell a tanárok szociális biztonságát, és kiemelt figyelmet kell fordítani továbbképzésükre és mobilitásukra;
12. hangsúlyozza, hogy az ikt-készségeket (információs és kommunikációs technológia) és általában a médiaműveltséget ösztönözni kell, és javasolja, hogy a médiaoktatás minden iskolai szinten képezze a tananyag szerves részét, a tanárok és az idősek pedig médiapedagógiai modulok közül választhassanak;
13. rámutat, hogy a különböző oktatási és képzési rendszerek és a kötött, nem kötött és kötetlen tanulás közötti átmenetet meg kell könnyíteni;
14. sürgeti a Tanácsot, hogy kísérje figyelemmel, hogy az egyes tagállamok a gyakorlatban miként hajtják végre az európai oktatási és tanulási stratégiákat; úgy véli, hogy a kormányoknak országos célokat kell e tekintetben kitűzniük, átlátható módon megfelelő jogszabályokat és vonatkozó intézkedéseket kell bevezetniük az európai szabványok elérésének biztosítása és különösen az európai képesítési keretrendszer, az Europass és az olyan uniós szinten elfogadott eszközök alkalmazása érdekében, mint például az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló ajánlás;

Iskola-előkészítő oktatás

15. hangsúlyozza, hogy az iskola-előkészítő oktatás színvonalának emelése érdekében több eszközt kell rendelkezésre bocsátani a pedagógusok anyagi keretfeltételei és az oktatásnak helyet adó helyiségek berendezése, a folyamatban lévő továbbképzési intézkedések javítására, valamint azt, hogy a befektetésekhez több erőforrást kell rendelkezésre bocsátani. A színvonalas iskola-előkészítő oktatáshoz történő általános hozzáférés hatékony módja annak, hogy valamennyi gyermek, különösen a hátrányos szociális háttérű, vagy a kisebbségekhez tartozó gyermekek számára lehetőség nyíljon az egész életen át tartó tanulásra;
16. ismételten hangsúlyozza, hogy nagyon fontos, hogy mielőbb kifejlődjenek a gyermekek alapvető készségei, hogy minél korábban megtanuljanak anyanyelvükön vagy a tartózkodási helyükül szolgáló ország nyelvén beszélni, olvasni és írni;
17. úgy véli, hogy a második nyelv megtanulását is ebben a korai szakaszban kell elkezdeni, de a gyermekek korai nyelvoktatásának játékosan, teljesítménykényszer nélkül kell zajlania;

18. felszólítja a tagállamokat, hogy tegyék kötelezővé az iskola-előkészítő oktatást;

Általános és középiskolai oktatás

19. hangsúlyozza, hogy különleges figyelmet kell fordítani azokra, akik egyébként az oktatás későbbi szakaszában kimaradnának az iskolából; úgy véli, hogy a kimaradás magas arányának csökkentése érdekében különleges programokat kell bevezetni és intézkedéseket kell elfogadni, és amennyiben a kimaradás elkerülhetetlen és továbbra is előfordul, az érintetteket támogatni kell, és esélyt kell nekik adni a társadalomba való visszailleszkedésre, valamint a számukra megfelelő képzésben való részvételre;
20. hangsúlyozza, hogy az általános és középiskolai oktatás során a gyermekeknek meg kell tanulniuk önálló, kreatív és innovatív módon gondolkodni, és a médiával szemben kritikus, önmagukért kiálló polgárokká kell válniuk;
21. kiemeli annak jelentőségét, hogy valamennyi tagállam iskolai tananyaga tartalmazzon olyan tanórákat, amelyek a gyermekek alkotóképességét és innovatív gondolkodását hivatottak elősegíteni és fejleszteni;
22. úgy véli, hogy a tanterveket és azok tartalmát folyamatosan frissíteni kell, hogy időtállóak legyenek, a személyiségfejlesztés elősegítése érdekében a vállalkozóképesség és az önkéntes szerepvállalás fontos szerepét kiemeljék, és hangsúlyozza, hogy valamennyi tagállamban nagyobb jelentőséget kell tulajdonítani a tanárok képzésének, és több eszközt kell rendelkezésre bocsátani a lisszaboni stratégia célkitűzéseinek az „Oktatás és képzés 2010” elnevezésű munkaprogram keretében történő megvalósítása elősegítésére, illetve az egész életen át tartó tanuláshoz az Európai Unióban történő előmozdítására;
23. meggyőződése, hogy a gyermekeknek a lehető legkorábban el kell kezdeniük a második idegen nyelv tanulását;
24. erőteljesen ösztönzi az idegen nyelvek korai életkortól történő tanulását, és az idegennyelv-oktatás minden alapfokú iskolai tantervbe való beépítését; hangsúlyozza, hogy e cél eléréséhez elengedhetetlenek a megfelelő beruházások az idegennyelv-tanárok felvétele és képzése terén;
25. úgy véli, hogy az oktatásnak ezen a szintjén a diákok egyéni tehetségének, különleges képességeinek és természetes adottságainak fejlesztését elsőrendű célként kell kezelni; rámutat arra, hogy ezek a képességek szolgálhatnak majd később a munka és foglalkoztatás alapjául;
26. hangsúlyozza, hogy az alapvető képességekkel nem rendelkező és azokat meg nem szerző diákokat különleges figyelemben kell részesíteni, akárcsak a különösen tehetséges diákokat, hogy a lehető legnagyobb mértékben továbbfejleszthessék átlagon felüli adottságaikat és tehetségüket;
27. ajánlja, hogy a tagállamok jelentősen javítsák tanáraik felsőoktatásban szerzett és szakmai képesítéseinek minőségét, valamint szakképzésüket és egész életen át tartó tanulásukat;
28. határozottan támogatja a tanárok folyamatos és következetes szakmai fejlődésének

elősegítését egész pályájuk során; úgy véli, hogy minden tanárnak rendszeresen meg kell kapnia a lehetőséget készségei, képesítése valamint pedagógiai ismereteinek frissítésére;

29. javasolja, hogy a tantervekbe mielőbb kerüljön be az európai polgári ismeretek oktatása, amely az új generációkat az európai értékek szellemében neveli olyan téren, mint például az emberi jogok, a kulturális sokféleség, a tolerancia, a környezetvédelem és az éghajlatváltozás;

Szakoktatás és -képzés

30. megjegyzi, hogy a szakoktatás és szakképzés színvonalát és vonzerejét egyaránt növelni kell;
31. rámutat, hogy a szakoktatást és szakképzést jobban, összehangoltabban kell integrálni az európai és a nemzeti gazdaságokba egyaránt, hogy a nevelés folyamata jobban igazodjék a munkaerőpiachoz;
32. ismételten megerősíti, hogy a diákok és tanárok mobilitását jelentősen növelni kell, nemcsak földrajzi értelemben, hanem a szakoktatás, a szakképzés és a felsőoktatás közötti mobilitás tekintetében is;

Felsőoktatás

33. úgy véli, hogy korszerűsíteni kell az egyetemi tananyagot, hogy megfeleljen a jelenlegi társadalmi-gazdasági igényeknek;
34. javasolja, hogy a felsőoktatási intézmények elsődleges fontossággal dolgozzanak ki interdiszciplináris, azaz egyik tudomány területéről a másikéra átnyúló programokat olyan szakemberek képzése érdekében, akik képesek lesznek napjaink egyre összetettebb problémáit megoldani;
35. kiemeli, hogy még inkább fel kell kelteni az iskolások és a diákok érdeklődését a műszaki, természettudományi és környezetvédelmi tanulmányi programok, és azok tartalma iránt;
36. felhívja a tagállamokat, hogy hatékonyan segítsék az egyetemek és a vállalatok, illetve az egyetemek és a vállalkozói szféra sok más országos, regionális és helyi szereplője közötti partnerségeket;
37. megjegyzi, hogy komoly lökést kell adni az európai felsőoktatási intézmények közötti együttműködésnek, és lehetőség szerint meg kell könnyíteni a képesítések átvitelét;
38. rámutat arra, hogy a tanárok és egyetemi oktatók munkáját, a programokat, valamint ezek tartalmát és a munkamódszereket folyamatosan frissíteni kell;
39. javasolja az Európai Innovációs és Kutatóintézet bevonását a bolognai folyamatba, és annak figyelembevételét az európai felsőoktatás reformjának keretében;
40. határozottan ajánlja, hogy a tagállamok segítsék elő a diákok és tanárok mobilitását, ideértve az országok, programok és tantárgyak közötti mobilitást; ezzel kapcsolatosan hangsúlyozza az európai mobilitásminőségi charta végrehajtásának jelentőségét az egész

életen át tartó tanulás és a továbbképzés igazi európai térségének megteremtése és a gazdasági, szociális és regionális együttműködés fellendítése érdekében;

Egész életen át tartó tanulás

41. úgy véli, hogy a munkáltatókat folyamatos jelleggel bátorítani kell arra, hogy munkavállalóik számára oktatást és képzést szervezzenek, továbbá ösztönző intézkedésekkel kell őket rávenni, hogy tegyék lehetővé alacsony képesítésű alkalmazottaik számára az egész életen át tartó tanulási programokban való részvételt;
42. megjegyzi, hogy nagy figyelmet kell fordítani a hátrányos szociális hátterű, hosszú távon munkanélküliekre, a különleges szükségletekkel bíró munkavállalókra, a javítóintézetekben nevelkedettekre, és az egykori fogvatartottakra;
43. hangsúlyozza, hogy mindenekelőtt a nőket kell a szakmai képzésben és továbbképzésben való részvételre bátorítani, és hogy ezzel összefüggésben külön programokat is ki kell alakítani és szorgalmazni a nők egész életen át tartó tanulásban való részvételének előmozdítására;
44. hangsúlyozza, hogy különösen bátorításra szorulnak az alacsony képesítésű és az idősebb munkavállalók, továbbá vonzóvá kell tenni számukra az egész életen át tartó tanulási programokban való részvételt;
45. kéri, hogy a felnőttoktatási és az egész életen át tartó tanulási programok fordítsanak különös figyelmet a munkaerőpiacon kedvezőtlen helyzetben lévőkre, elsősorban a fiatalokra, a nőkre – kiváltképp a vidékiekre – és az idősebb korosztályokra;
46. kéri, hogy vegyék figyelembe, hogy a szülőképzés – mind a nők, mind a férfiak esetében – alapvető fontosságú a személyes jólét, a szegénység elleni küzdelem és a társadalmi kohézió szempontjából; ezért kéri, hogy kerüljenek bevezetésre az egész életen át tartó tanulásra és a szülőképzést végző nevelők oktatására irányuló többcélú programok az oktatás és tanulás keretében .
47. hangsúlyozza, hogy az egész életen át tartó tanulás során elsajátított tudást és megszerzett képesítéseket szélesebb körben és könnyebben el kell ismerni, és ezért úgy véli, hogy az európai képesítési keretrendszer és az Europass mint az egész életen át tartó tanulás eszközeinek megvalósítását is szorgalmazni kell;
48. úgy véli, hogy az európai és nemzeti hatóságoknak egyaránt több pénzt kellene biztosítaniuk a mobilitást elősegítő intézkedésekre az egész életen át tartó tanulás minden szakaszában;
49. szorgalmazza, hogy a tagállamok ismerjék el és használják ki az európai mobilitásminőségi charta előnyeit, továbbá hajtsák végre a chartát, a Bizottság pedig mérje fel, hogy a tagállamok milyen mértékben hajtották azt végre;
50. ismételten hangsúlyozza, hogy minden diák és családos munkavállaló számára garantálni kell a lehető legtöbb szociális szolgáltatást és támogatást (pl. gyermekgondozás);

51. úgy véli, hogy az „Oktatás és képzés 2010” elnevezésű munkaprogram végrehajtása során önkéntesek szolgálatait is igénybe kell venni és el kell ismerni;
52. meggyőződése, hogy fel kell lendíteni a különböző korcsoportok közötti tapasztalatcserét, kölcsönös tanítást és tanulást;
53. hangsúlyozza, hogy az egész életen át tartó tanulással kapcsolatos programoknak támogatniuk kell a vállalkozásindítási kedvet, lehetővé téve a polgárok számára, hogy kis- és középvállalkozásokat indítsanak, és mind a gazdaság, mind pedig a társadalom igényeinek megfeleljenek;
54. felhívja a figyelmet, hogy a fenti célkitűzések támogatása érdekében útbaigazító és tájékoztató szolgáltatásokat kell indítani az egész életen át tartó tanulás kapcsán a különböző korcsoportokba tartozó tanulók számára.

o

o o

55. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

INDOKOLÁS

A Bizottság közleménye:

2007 novemberében a Bizottság előterjesztette „Az egész életen át tartó tanulás megvalósítása a tudás, a kreativitás és az innováció fejlesztése érdekében” című közleményt¹. Ezt a dokumentumot, amely a Bizottság javaslatát képezi az *Oktatás és képzés 2010 munkaprogram* megvalósításáról a Tanács és a Bizottság által készítendő harmadik közös időközi jelentés vonatkozásában, kétévente teszik közzé, és átfogó értelemben a lisszaboni stratégia célkitűzéseinek keretén belül az oktatás és képzés területén folytatott nyílt együttműködés módszerével kapcsolatos állapotfelmérésnek tekintendő.

A dokumentum az európai szintű oktatási és képzési politikák helyzetéről szóló jelentésből áll, amely bemutatja a sikeres és sikertelen nemzeti kezdeményezéseket ezen a területen. A Bizottság azonban nemcsak az előrelépésről ad képet és nemcsak azokat a területeket mutatja be, ahol elégtelen az előrelépés, hanem intézkedésekre tesz javaslatot további fejlesztések megvalósításához: ezért politikai nyilatkozat is, továbbá az elkövetkező évekre vonatkozó ütemtervnek is tekinthető.

A közlemény az Oktatás és képzés 2010 munkaprogram megvalósításáról szóló tagállami nemzeti jelentések elemzésén (e jelentések részletes elemzése megtalálható egy kapcsolódó munkadokumentumban²), valamint statisztikai mutatókon és összehasonlító adatokon alapul.

A jelenlegi helyzet:

Bár a fejlődés nem mindenhol egyforma (a reform ütemét növelni és állandósítani kellene, továbbá még mindig jelentős erőfeszítésekre van szükség), az alábbi területeken előrelépés történt az elmúlt években:

- Az egész életen át tartó tanuláshoz kapcsolódó stratégiák és képzési rendszerek:
  - a) A legtöbb ország explicit stratégiát dolgozott ki ezen a területen, amely általában tartalmazza az oktatás és képzés átfogó áttekintését és következetesebb megközelítését.
  - b) A legtöbb tagállamban országos képesítési keretrendszert alakítanak ki, amely új hangsúlyt helyez a tanulás eredményére. A nem kötött és kötetlen tanulás validálási rendszereit is bevezették, bár ezek a rendszerek lassabban fejlődnek és még mindig kísérleti szakaszban vannak.
- Iskola-előkészítő oktatás: Az iskola-előkészítő oktatást egyre inkább elismerik új megközelítési módszerek és stratégiák keretében, bár a legtöbb esetben ez kísérleti projektek keretében történik. Sok ország új intézkedéseket vezet be ezen a területen, amelyek részben kötelezővé teszik az iskola-előkészítő oktatást, felülvizsgálják a tananyagot, fejlesztik a tanárok képességeit, minőségértékelést vezetnek be és növelik a beruházásokat.

¹ COM(2007)703 (végleges), 2007.11.12.

² SEC(2007) 1484.

- Felsőoktatás: Az európai felsőoktatás modernizációjának szükségessége és a bolognai reformok végrehajtásának fontossága (pl. az egyetemek irányításának, finanszírozásának és vonzerejének javítása) egyre nagyobb hangsúlyt kap. Az egyetemek önállósága jelentősen nőtt és vizsgálják új szereplők bevonásának lehetőségeit ezen a területen. Továbbá eszközök kerültek bevezetésre a magánbefektetés ösztönzésére (mint például adóösztönzők és reformok, a köz- és magánszektor közötti együttműködés és magántámogatás). Ami a nemek közötti esélyegyenlőséget illeti, a női egyetemi hallgatók száma sok országban meghaladja a férfi hallgatók számát. Ez a változás részben a nemek közötti esélyegyenlőséggel kapcsolatos jogszabályok következménye.
- Az oktatás és képzés jelentősége a tudásháromszög, a lisszaboni stratégia és a legszélesebb értelemben vett uniós politikai környezet keretében: az oktatás, a képzés és a készségfejlesztés a legtöbb tagállam nemzeti reformprogramjában központi helyet foglal el. Ugyanakkor figyelemreméltó előrelépés történt a strukturális alapok keretében folyó működési programoknak az *Oktatás és képzés 2010 munkaprogram* elsődleges céljaihoz való kapcsolása, valamint a reformokat támogató európai referenciaeszközök, mint például a kulcskompetenciákkal, a mobilitás minőségével, a felsőoktatásban alkalmazandó minőségbiztosítással és az európai képesítési keretrendszerrel kapcsolatos ajánlások terén.

Fejlesztést igénylő területek:

Általánosságban szólva három, külön figyelmet érdemlő, kihívást jelentő terület került meghatározásra a jelentésben: a készségek alacsony szintje, az egész életen át tartó tanulással kapcsolatos stratégiák és a tudásháromszög (oktatás, kutatás és innováció). Konkrétabban tekintve a Bizottság közleményében megállapít bizonyos hiányosságokat és igényeket, és bizonyos fejlesztéseket kér:

- Folyamatos erőfeszítésekre, jobb tájékoztatásra és a beruházások növelésére van szükség az egész életen át tartó tanulással kapcsolatos átfogó stratégiák végrehajtásához, amelynek során az ágazati politikákat az iskola-előkészítő, általános iskolai, középiskolai és felsőoktatáshoz, a szakoktatáshoz és -képzéshez és a felnőttoktatáshoz kell kötni.
- Az oktatásra költött közpénzek és magánberuházások: a mindkét területen tapasztalható pozitív tendenciák 2004-ben megálltak és a szintjüket tekintve még mindig óriási különbségek vannak az országok között.
- Korai iskolaelhagyás és kulcskompetenciák: túl sok fiatal hagyja el az iskolát mindössze alacsonyabb középfokú végzettséggel, ezért hiányoznak alapvető készségeik és kulcskompetenciáik (pl. idegennyelv-tudás vagy olvasás, ahol az adatok negatív tendenciát mutatnak a teljesítmény terén és a 2010-re kitűzött uniós céltérket nem fogjuk elérni), amelyek mindenképpen szükségesek ahhoz, hogy a tudásalapú társadalom tagjaivá tudjanak válni és sikeresen elkerülhessék a munkanélküliséget.
- Kiemelt figyelmet kell fordítani a bevándorlók, az etnikai kisebbségek és a társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetben lévő csoportok általában gyengébb teljesítményére.

- A tanárképzés (az új kompetenciák, készségek és feladatok iránti növekvő igény, amely részben az iskolák növekvő önállóságából ered), a tanári szakma megújulása és a tanárok folyamatos továbbképzése, beleértve az egész életen át tartó tanulást és a szakmai fejlődést.
- Felsőoktatás:
  - a) az egyetemek kulcsszerepének növelése nemcsak az oktatás és képzés, hanem a kutatás, az innováció és a tudásátadás terén is;
  - b) az egyetemekben történő állami és különösen a magánberuházás ösztönzése;
  - c) az egyetemi dolgozók és vezetők támogatása a növekvő önállóságra és az egyetemek elszámoltathatóságára való tekintettel.
- Az idősebb, alacsony képesítésű és bevándorló felnőtt munkavállalók egész életen át tartó tanulásban való részvételét különösen növelni kell (az uniós célértéket nem fogjuk elérni ezen a területen).
- A szakoktatásnak és -képzésnek sokkal vonzóbbá és a munkaerőpiac igényeihez szabottabbá kell válnia. A tagállamoknak ezért rendelkezéseket kell hozniuk az európai társadalom és az európai gazdaság számára az elkövetkező években nélkülözhetetlen speciális készségekkel és képesítésekkel kapcsolatban. A szakoktatást és -képzést továbbá sokkal jobban össze kell hangolni az oktatási rendszer többi részével, és minőségét nemcsak javítani kell, hanem garantálni is.
- A tanulók országok közötti mobilitását nemcsak uniós programoknak, hanem nemzeti intézkedéseknek is lehetővé kell tenniük. A szakoktatás és -képzés területén külön erőfeszítéseket kell tenni a mobilitás növelésére.

Az előadó megjegyzései:

A Bizottság e különösen széles körű dokumentuma keretében az előadó úgy ítéli meg, hogy az Európai Parlament és a Tanács által jóváhagyott következetes és átfogó, az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó stratégiákat és eszközöket (mint például az európai képesítési keretrendszer, az *Europass*, a kulcskompetenciák kerete és a mobilitással és a felsőoktatásban alkalmazott minőségbiztosítással kapcsolatos ajánlások) minden tagállamnak következetesen végre kell hajtania a lisszaboni célkitűzések elérése, valamint a tudásháromszög erősítése és a nem kötött és kötetlen tanulás, valamint a szakmai képesítések elismerésének javítása érdekében. Az olyan horizontális kérdésekkel, mint a nyelvtanulás, a készségek szintjének növekedésével kapcsolatos európai igény, a fenntartható finanszírozás és az önállóság támogatása, a kreativitás és az innováció az oktatás és a képzés minden szintjén, továbbra is foglalkozni kell.

Az oktatás és képzés terén tett intézkedéseket következetesen támogatni kell társadalmi-gazdasági jellegű kiegészítő intézkedések révén, mint például az európai polgárok általános életkörülményeinek javítására irányuló stratégiák, valamint a bevándorlók és kisebbségek (különösen a romák) integrálása, és a sajátos igényekkel bíró csoportok (főleg a fogyatékkal élők és az idősebbek) beilleszkedése az oktatás minden szintjén és területén. Továbbá nagy szükség van nemcsak a diákok, hanem a tanárok és a kutatók mobilitását növelő ösztönzőkre is. A testnevelést különösen figyelembe kell venni és végig ösztönözni kell az iskola-előkészítő, általános és középiskolai oktatás során. Hangsúlyt kell fektetni a családok szerepére is az oktatás és képzés minden szempontjára való tekintettel, a diákoknak nyújtott támogatásuk alapvető jelentőségétől kezdve (különösen a bevándorlók és a kisebbségek körében) a diákok és a családok munkavállalók számára nyújtott széles körű szociális szolgáltatások szükségességéig.

Míg az oktatást és annak minőségét általában javítani kell, sokkal nagyobb figyelmet kell fordítani a tantervekre, amelyeknek hatékonyan hozzá kell járulniuk a diákok személyiségének alakításához, valamint meg kell tanítaniuk őket az emberi jogok és az európai értékek, mint például a demokrácia, a kulturális sokszínűség, a béke és a nemek közötti egyenlőség tiszteletben tartására. Mivel számolni kell mind a társadalommal, mind a gazdasággal kapcsolatos jövőbeli igényekkel, a kulcskompetenciáknak, mint például a műszaki, tudományos és olvasási készségeknek külön hangsúlyt kell kapniuk, míg az ikt-készségeket és általában a médiaműveltséget különösen ösztönözni kell a tanárok és az idősebbek körében. Továbbá figyelembe kell venni a környezettel kapcsolatos sajátos készségeket is, például a környezetvédelmi kérdésekkel és az éghajlatváltozással kapcsolatos hatékony oktatás minden tanulási formára való kiterjesztése és a tagállamok arra történő felhívása révén, hogy ismerjék el a környezetvédelemmel kapcsolatos korai munka szükségességét az óvodai, általános és középiskolai oktatásban. Továbbá kulcsfontosságú a különböző oktatási és képzési rendszerek (iskolák, szakoktatás és -képzés, felsőoktatás, felnőttoktatás) és a nem kötött és kötetlen tanulás közötti átmenet megkönnyítése.

Általánosabban szólva az oktatásnak és képzésnek mindig kapcsolódnia kell a helyi és regionális lehetőségekhez, például azáltal, hogy figyelembe veszik a fejlesztési tervek vagy stratégiák keretében. Ha igaz, hogy európai szinten többet lehet tenni ezen az átfogó területen, hangsúlyozni kell azt is, hogy a tagállamok kormányainak sokkal dinamikusabb szerepet kell játszaniuk az Európai Unió által már elfogadott stratégiák és eszközök gyakorlati megvalósításában, például azáltal, hogy konkrét célokat tűznek ki maguk elé nemzeti oktatási és képzési rendszerük reformját illetően.

Végül az előadó megjegyzéseket fogalmaz meg és fontossági sorrendet állapít meg az oktatás és képzés egyes szakaszaira vonatkozóan:

1. Iskola-előkészítő oktatás:

Az előadó véleménye szerint a nyelvtanulást (azaz az anyanyelv és/vagy a tartózkodási hely nyelve és legalább az első idegen nyelv) fokozni és ösztönözni kell már e korai szakaszban, különösen a bevándorlók és az etnikai kisebbségek, mint például a romák európai társadalmakba való beilleszkedésének előmozdítására.

2. Általános és középiskolai oktatás:

Külön figyelmet kell fordítani az egyre magasabb iskolai kimaradási arányokra, amelyeket olyan intézkedések révén lehet javítani, mint a tantervek korszerűsítése, az önálló gondolkodás, a kreativitás és az innováció növelése, és a diákok motiválása személyes tehetségük és sajátos szükségleteik szerint.

3. Szakoktatás és -képzés:

A szakoktatás és -képzés minőségének és vonzóképességének javítása és gyakorlatiasabbá tétele szerepel az előadó e területtel kapcsolatos elsődleges céljai között.

4. Felsőoktatás:

Az előadó úgy ítéli meg, hogy az egyetemek és vállalkozások közötti partnerségek, a tanárok, diákok és kutatók mobilitása és a jelenlegi és jövőbeli társadalmi-gazdasági igényeknek megfelelő frissített tartalom kulcsfontosságú elemek a felsőoktatási rendszerek reformja keretében.

5. Egész életen át tartó tanulás:

Az egész életen át tartó tanulással kapcsolatban az előadó szeretné hangsúlyozni a munkavállalók arra való ösztönzését, hogy egész életükön és szakmai pályafutásukon keresztül tanuljanak, valamint annak hatékony biztosítását, hogy minden munkavállaló részt vegyen ebben, beleértve az alacsonyán képzett és idősebb munkavállalókat is.

14.10.2008

VÉLEMÉNY A NŐJOGI ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉGI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL

a Kulturális és Oktatási Bizottság részére

az egész életen át tartó tanulásnak a tudás, a kreativitás és az innováció fejlesztése érdekében történő megvalósításáról – az „Oktatás és képzés 2010” munkaprogram megvalósításáról (2008/2102(INI))

A vélemény előadója: Marie Panayotopoulos-Cassiotou

JAVASLATOK

A Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság felhívja a Kulturális és Oktatási Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele a következő javaslatokat:

- A. mivel az oktatási és képzési rendszereknek biztosítaniuk kell a férfiak és nők közötti esélyegyenlőséget,
- B. mivel az európai munkaerőpiacokon a nők és a férfiak közötti egyenlőtlenségek felszámolását, nevezetesen 2010-ig a nők 60%-os foglalkoztatási arányát célul kitűző lisszaboni stratégia sikere szempontjából elengedhetetlen, hogy a képzési és oktatási szakpolitika kiterjedjen a nemek közötti egyenlőségre;
  1. megjegyzi, hogy az oktatás mind a nők, mind a férfiak társadalmi és személyes fejlődéséhez nélkülözhetetlen; ezért hangsúlyozza az oktatás és a képzés mint a nők és férfiak közötti egyenlőség előmozdításának alapvető eszköze támogatásának fontosságát;
  2. sajnálja, hogy az oktatási rendszerek nem ösztönzik jobban a nőket olyan tanulmányi és szakképzési területekre való belépésre, ahol hagyományosan túlsúlyban vannak a férfiak, és fordítva; üdvözli a nemek közötti egyenlőséget előmozdító intézkedéseket, és sürgeti a tagállamokat, hogy kínáljanak a nők részére minél változatosabb szakmai orientációs programokat, és ezeket követően támogatást a munkaerőpiacon való elhelyezkedéshez ;
  3. hangsúlyozza, hogy a jó minőségű oktatás és az egész életen át tartó tanulás terén az esélyek tekintetében a férfiak és nők között tapasztalható egyenlőtlenségek sokkal kiélezettebbek a szigeti régiókban, illetve a földrajzi vagy szociális hátrányokkal küzdő régiókban; következésképpen kéri, hogy a regionális politikán belül fektessenek nagyobb

hangsúlyt az oktatáshoz kapcsolódó kezdeményezésekre;

4. megjegyzi, hogy bizonyos tanulmányi területeken, minden szinten, valamint a kutatási ágazatban megfigyelhető a nők tartós alulreprezentáltsága, ezért a helyzet orvoslására konkrét pozitív fellépéseket ösztönöz;
5. megjegyzi, hogy a tanulmányaikat megszakító diákok, különösen a fiatal anyák diszkriminációnak lehetnek kitéve, és rugalmasabb rendszerek elfogadására szólít fel a tanulmányok, illetve a képzés szülés utáni folytatásának, valamint a tanulás és a szakmai, illetve a családi élet összehangolásának megkönnyítése érdekében;
6. sajnálja, hogy a nők és férfiak részvétele a felsőoktatásban a szintek emelkedésével egyre inkább egyenlőtlen; úgy véli, hogy az esélyegyenlőség javítása alapvető változásokat kíván meg a hozzáállásban, amelyeket konkrét pozitív fellépéseknek kell erősíteniük;
7. kéri, hogy a felnőttoktatási és az egész életen át tartó tanulási programok fordítsanak különös figyelmet a munkaerőpiacon kedvezőtlen helyzetben lévőkre, elsősorban a fiatalokra, a nőkre – kiváltképp a vidékiekre – és az idősebb korosztályokra;
8. kéri, hogy vegyék figyelembe, hogy a szülőképzés – mind a nők, mind a férfiak esetében – alapvető fontosságú a személyes jólét, a szegénység elleni küzdelem és a társadalmi kohézió szempontjából; ezért kéri, hogy kerüljenek bevezetésre az egész életen át tartó tanulásra és a szülőképzést végző nevelők oktatására irányuló többcélú programok az oktatás és tanulás keretében .

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	13.10.2008
A zárószavazás eredménye	+: 12 -: 0 0: 0
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Edit Bauer, Zita Gurmai, Piia-Noora Kauppi, Astrid Lulling, Siiri Oviir, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Zita Pleštinšká, Christa Prets, Teresa Riera Madurell, Anna Záborská
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Gabriela Crețu, Maria Petre

A BIZOTTSÁGI ZÁRÓSZAVAZÁS EREDMÉNYE

Az elfogadás dátuma	6.11.2008
A zárószavazás eredménye	+: 23 -: 2 0: 0
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Maria Badia i Cutchet, Ivo Belet, Guy Bono, Nicodim Bulzesc, Marie-Hélène Descamps, Jolanta Dičkutè, Věra Flasarová, Milan Gal'a, Vasco Graça Moura, Luis Herrero-Tejedor, Ruth Hieronymi, Ramona Nicole Mănescu, Manolis Mavrommatis, Ljudmila Novak, Dumitru Oprea, Zdzisław Zbigniew Podkański, Christa Prets, Pál Schmitt, Helga Trüpel, Thomas Wise, Tomáš Zatloukal
A zárószavazáson jelen lévő póttag(ok)	Erna Hennicot-Schoepges, Ewa Tomaszewska, Cornelis Visser, Jaroslav Zvěřina